

Универзитет у Крагујевцу

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Број: 3680/2

23.11.2022. године

Декан Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, на основу члана 53. и 73. Статута Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, и члана 15. став 3. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу, донео је 23.11.2022. године

РЕШЕЊЕ

Ставља се на увид јавности урађена Докторска дисертација и Извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Николе Ивковића, студента докторских академских студија, под насловом:

„Грађанска непослушност и остваривање људских права“

објављивањем на Сајту и у Библиотеци Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, а Извештај Комисије и на Сајту Универзитета у Крагујевцу, у трајању од 30 дана.

Образложење

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Николе Ивковића, образована Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, Број: IV-02-868/15 од 16.11.2022. године, доставила је Факултету Извештај о оцени урађене докторске дисертације (Број: 3680 од 22.11.2022. године). Уз Извештај, Комисија је доставила и примерак урађене докторске дисертације.

Сагласно члану 40. став 8. Закона о високом образовању („СГ РС“ бр. 88/17...67/21) члана 46. Статута Универзитета у Крагујевцу и члана 53. Статута Факултета, члан 15. став 2. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу, по добијеном позитивном мишљењу надлежних органа Универзитета у Крагујевцу, Факултет ставља на увид јавности достављени Извештај.

Имајући у виду наведено, донео сам решење како гласи у диспозитиву.

Решење доставити:

- Сајт и Библиотека,
- Универзитет у Крагујевцу,
- Архива.

Проф. др Драган Вујисић

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ПРИМЉЕНО: 22.11.2022
Орг. јед. Број Прилог Вредности
3680

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу бр. IV - 02-868/15 од 16.11.2022. године, образована је Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације под називом "Грађанска непослушност и остваривање људских права из уже научне области теорија државе и права, кандидата Николе Ивковића у следећем саставу: др Дејан Матић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, уже научна област теорија државе и права, председник Комисије; др Јелена Вучковић, ванредна професорка Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, уже уставноправна научна област, члан Комисије; др Драгана Ћорић, доцент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, уже управноправна научна област, члан Комисије.

На основу прегледа и анализе урађене докторске дисертације, Комисија доставља следећи:

**ИЗВЕШТАЈ
I ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА КАНДИДАТА
ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

1. Основни биографски подаци о кандидату

Колега Никола Ивковић рођен је у Крагујевцу 01.10.1989. године. Након завршене Прве крагујевачке гимназије, завршио је Правни факултет Универзитета у Крагујевцу и стекао звање дипломирани правник („стари програм“) са просечном оценом 8,23. Током студирања био је председник Студентског парламента Правног факултета, студент проректор, члан Савета и Сената Универзитета у Крагујевцу, а на националном нивоу председник Скупштине СКОНУС-а и члан Националног савета за високо образовање. Такође, био је координатор више локалних, факултетских и универзитетских пројеката, као и међународних пројеката Европске комисије. Друштвено је ангажован као члан интернационалне Ротари организације. Члан је Регионалног друштва правника „Шумадија“ из Крагујевца.

Докторске академске студије (смер јавноправни и теоријскоправни) уписао је 2014. године.

Први радни однос засновао је на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу радећи као сарадник у настави за ужу јавноправну и теоријскоправну научну област од 01.10.2014. до 30.09.2016. године.

Од 2016. године радио је као адвокатски приправник, да би 2018. положио правосудни испит.

Од 2020. Године изабран је у звање асистента за ужу научну област теорија државе и права и ради на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу.

Активно се служи енглеским језиком.

2. Научно-истраживачки рад кандидата

Кандидат Никола Ивковић је у свом досадашњем научно-истраживачком раду објавио већи број радова из области јавног права и теорије државе и права,

којој припада и предложена тема докторске дисертације. Увидом у биографију кандидата и листу објављених радова, констатујемо да исти испуњава све формалне услове за пријаву докторске дисертације.

Списак радова кандидата Николе Ивковића:

- Н. Ивковић, Грађанска непослушност као тежња за правдом, Правна ријеч, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, бр 2016, стр. 161-175. Страни часопис
- Н. Ивковић, Систем заједнице у савременој уставној држави. *Гласник права*. [Онлајн изд.]. 2020, год. хі, бр. 2, стр. 65-80. ISSN 1821-4630. М52
- Н. Ивковић, Грађанска непослушност кроз призму Србије и Црне Горе. У: СОКОВИЋ, Снежана (ур.). *Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније*. [Књ. 8]. Крагујевац: Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, 2020. Стр. 167-177. М45
- Н. Ивковић, Елементи грађанске непослушности током пандемије COVID19. У: СОКОВИЋ, Снежана (ур.). *Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније*. [Књ. 9]. Крагујевац: Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, 2021. Стр. [191]-200. М45
- Н. Ивковић, Етика пружања адвокатских услуга. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ур.). *XXI век - век услуга и услужног права*. [Књ. 11]. Крагујевац: Правни факултет Универзитета, Институт за правне и друштвене науке, 2020. Стр. [475]-486. М44
- N. Ivković, Radbuch formula rights as basic for understanding fair trial, International scientific conference, Research approaches concept and policies, Ohrid, 2015. М31
- Н. Ивковић, Никола. Услуге Заштитника грађана у функцији заштите људских права. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ур.). *XXI век - век услуга и услужног права*. [Књ. 12]. Крагујевац: Правни факултет Универзитета, Институт за правне и друштвене науке, 2021. Стр. [313]-321. М44
- Н. Ивковић, Правничко образовање и правосудни систем Републике Србије. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ур.). *Услуге и владавина права : [зборник реферата са Међународног научног скупа одржаног 28. маја 2021. године, на Правном факултету у Крагујевцу]*. Крагујевац: Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, 2021. Стр. [799] - 812. М31
- Н. Ивковић Услуге Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ур.). *Садашњост и будућност услужног права*. Крагујевац: Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, 2022. Стр. 729-742. М44
- Н. Ивковић Студентско самоуправљање, Правни став, Регионално друштво правника „Шумадија“, год. 2 бр. 1/2017, Крагујевац, стр. 54-70. Некатегорисан часопис
- Н. Ивковић Политички комплекс Видовданског устава. У: ЂОРЂЕВИЋ, Срђан (ур.), ВУЧКОВИЋ, Јелена (ур.). *100 година од Видовданског устава = [One hundred] 100 years since the Vidovdan constitution*. Крагујевац: Правни факултет Универзитета, 2021. Стр. 367-382. М31
- С. Ђорђевић, Н. Ивковић, Тероризам као негација демократије и напад на уставно уређење, Безбедност, МУП Републике Србије, бр 2017, стр. М52
- С. Ђорђевић, Н. Ивковић, Босна и Херцеговина – уставна држава?, Зборник радова са научног скупа „Двадесет година Дејтонског мировног споразума“,

3. Испуњеност услова кандидата за одбрану докторске дисертације у складу са чл. 20. ст. 2 Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу

Сагласно чл. 20. ст. 2. и чл. 21. ст. 14. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације и докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу од 26.4.2022. године, кандидат Никола Ивковић, има објављен рад, који је повезан са садржајем докторске дисертације, у часопису са листе часописа категорисаних од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. У складу са наведеним чланом, кандидат је објавио следећи рад:

- Н. Ивковић, Систем заједнице у савременој уставној држави, Гласник права, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, XI, бр.2, 2020, Крагујевац, 2020. М52

II ОЦЕНА РАДА У СКЛАДУ СА КРИТЕРИЈУМИМА ПРАВИЛНИКА О ПРИЈАВИ, ИЗРАДИ И ОДБРАНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ, ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ (чл. 21. ст. 14.)

1. Опис докторске дисертације

Докторска дисертација под називом "Грађанска непослушност и остваривање људских права" из уже научне области теорија државе и права кандидата Николе Ивковића има 221 страницу од Увода до краја рада (без биографије аутора и изјаве о ауторству, изјаве о истовестности штампане и електронске верзије докторског рада и изјаве о коришћењу). Странице су означене на средини доње маргине (маргине су 25 mm, на папиру формата А4 (210x297mm). За писање дисертације је коришћен серифни фонт Times New Roman (величина писма у тексту докторског рада је 12 типографских тачака, проред основног текста 1, величина писма у фуснотама докторског рада је 10 типографских тачака, проред 1). Докторска дисертација садржи: насловну страницу на српском језику и насловну страницу на енглеском језику (и једна и друга страница садрже логотип Универзитета у Крагујевцу - ширина слике 3 cm); назив универзитета, назив факултета, име, средње слово и презиме докторанда (бисерифни фонт Arial, величина писма: 16 типографских тачака); наслов докторске дисертације (бисерифни фонт Arial, величина писма: 17 типографских тачака, подебљано - болд стил); назнаку да је у питању докторска дисертација, као и место и годину одбране (бисерифни фонт Arial, величина писма: 16 типографских тачака) - 2 стране; идентификациону страницу на српском и енглеском језику - 2 стране; страницу са апстрактном и кључним речима на српском језику, као и апстракт и кључне речи на енглеском језику - 2 стране; садржај - 4 стране; текст - 221 страница; списак извора и литературе - 14 страница; биографију аутора - 1 страна; изјаву аутора о оригиналности докторске дисертације, изјаву аутора о

истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и изјаву о искоришћавању докторске дисертације – 4 стране.

Структуру рада чине следеће целине:

УВОД

I О ПОЈМУ И ИСТОРИЈСКОМ РАЗВОЈУ ЉУДСКИХ ПРАВА

I.1. Појам људских права

I.1.1. Уочавање и могућа аналогија са правним актом

I.1.2. Термин људска права

I.2. Еволуција људских права - схватања кроз векове

I.3. Људска права кроз призму односа између природног и позитивног права

I.4. Радбрухов прилог људским правима

I.5. Анализа историјских докумената

I.5.1. Велика Повеља

I.5.2. Декларација независности 1776.

I.5.3. Декларација права човека и грађанина 1789.г.

II ОСТВАРИВАЊЕ И ЗАШТИТА ЉУДСКИХ ПРАВА

II.1. Друштвени услови остваривања људских права

II.1.1. Економска, политичка, правна и културна сфера остваривања људских права

II.2. Правни механизми заштите људских права

II.2.1. Нормативна заштита

II.2.2. Институционална заштита

II.3. Заштита људских права у правном поретку Републике Србије

II.3.1. Уставна и законска заштита

II.3.2. Уставно-судска пракса

III ГРАЂАНСКА НЕПОСЛУШНОСТ – ПОЈМОВНО ОДРЕЂЕЊЕ

III.1. Термин грађанска непослушност

III.2. Појам грађанске непослушности

III.3. Грађанска непослушност у правној и политичкој теорији

III.4. Хенри Дејвид Торо - непокорност као филозофија

III.5. Ролсова теорија правде

III.6. Махатма Ганди

III.7. Мартин Лутер Кинг

III.8. Изазови појмовног одређења

III.8.1. Грађанска непослушност и религија

III.8.2. Право на отпор тиранији - теоријски аспекти

III.8.3. Право на отпор тиранији и грађанска непослушност кроз рефлексију појма "међународно право"

III.8.4. Међународно право - питање универзализације политичких одлука и заштите људских права у контексту демократских поредака

III.8.5. Право на непослушност

III.8.5.1. Мит о Прометеју

III.8.5.2. Природно и позитивно право - случај Антигона

III.8.5.3. Суђење Сократу

III.8.5.3.1. Модерни Сократ

III.8.5.4. Левијатан - прекретница, од духовног ка световном

III.8.5.5. Право на непослушност преокрет Т. Хобса
III.8.5.6. Оправдање права на непослушност засновано на хришћанству

III.8.5.6.1. Свети Августин

III.8.5.6.2. Тома Аквински

III.8.6. Природно-правна школа и право на непослушност

III.8.7. Право на приговор савести и грађанска непослушност

III.8.8. Разликовање од других друштвених промена

III.9. Одређење појма грађанске непослушности

III.9.1. Грађанска непослушност према Џ. Ролсу

III.9.1.1. Субјекти у односу

III.9.1.2. Значење већинског правила

III.9.1.3. Дефиниција грађанске непослушности са освртом на

превод

III.9.2. Грађанска непослушност по Ј. Хабермасу

III.9.3. Позитивирање грађанске непослушности Роналда Дворкина

III.9.4. Анализа елемената

III.9.4.1. Постојање демократског система

III.9.4.2. Јавност

III.9.4.3. Ненасилност

III.9.4.4. Политички захтев

III.9.4.5. Да ли је политички елемент одлучујући?

III.9.5. Уставна демократија и грађанска непослушност

III.9.6. Класификација грађанске непослушности

III.9.7. Грађанска непослушност у транзиционим друштвима

III.9.8. Грађанска непослушност у условима Covid-a 19

IV Закључна разматрања

У Уводу докторске дисертације изнете су полазне основе на којима се базира концепт истраживане теме и њене истраживачке конструкције. Образложена је логика међусобног повезивања људских права и грађанске непослушности, наглашен значај предмета истраживања, основне контуре разматраних проблема, као и оправданост спроведеног истраживања. Прецизно су установљене основне хипотезе, које обухватају општу и посебне хипотезе, које је аутор током рада на изради докторске дисертације испитивао, проверавао и доказивао. Уводни део обухвата и образложен методолошки комплекс којим се руководило у поступку истраживања приликом обраде централног и пратећих проблема.

Први део у структури докторске дисертације насловљен „О појму и историјском развоју људских права“ компонован је кроз пет ужих тематских целина, а у циљу утврђивања приступа појмовном разумевању људских права. Почиње се са посебним одељком који је посвећен појму људских права, наставља са еволуцијом људских права и њихових схватања кроз векове, да би се пришло третирању људских права кроз призму односа између природног и позитивног права. На том путу је и одељак о Радбруховом прилогу људским правима, док је завршна јединица прве главе посвећена анализи најзначајнијих историјских докумената, којима се утемељују људска права у цивилизацији модерне државе.

Овим, методолошки исправним, почетком истраживања истакнути су проблеми базичне двострукости поимања људских права онда када се налазимо на правном терену, јер је реч о могућем позитивно-правном и теоријско-правном

одређењу третираног појма. Аутор се потрудио да ту правну линију доведе у везу са интенцијом модерних токова науке о људским правима, којом се све доминантније истиче политички домен утицаја на друштвене токове. Желећи да остане и опстане у правним водама, посебно је наглашена потреба, што је могуће више, за почетак раздвојити природноправне и позитивноправне погледе на људска права, како би се, у коначном смислу, извела прихватљива теоријска интеграција ова, на први поглед, два удаљена и неретко супротстављена приступа људским правима. Свакако не случајно, колега Ивковић прилази разумевању људских права у намери да представи везу и значај грађанске непослушности за коначно овладавање појмом људских права. Како истиче, „у премошћавању јаза између филозофског и правног схватања људских права, односно шире између израза „треба“ у разматрањима и анализама теорије и оног „јесте“ практичној збиљи лежи суштина наше тежње за утврђивањем најостваривијег степена истинитости. Средство којим се дејствује у том „јазу“ између јавног и приватног могла би бити грађанска непослушност“. Током теоријског истраживања обрађиваних проблема, приметно се издваја посебна пажња која је посвећена суштинском довођењу у везу Радбрухових доживљаја права и правног поретка са контекстом односа између два велика правна система, европскоконтиненталног и англосаксонског, уз напоре да се тај однос усмери ка потреби приближавања у контексту преузимања одређених суштинских елемената тзв. флексибилнијег, англосаксонског правног система од стране европскоконтиненталног. Овакав приступ је битан, јер се у њему огледа и посебан теоријски домен утицаја на људска права како би се решила питања динамичног елемента у праву; кроз одговор на то питање уочавају се и односи позитивног дела људских права и грађанске непослушности као посебног средства за квалитативну корекцију недостајућих сегмената позитивног права.

Остваривање и заштита људских права је други део докторске дисертације, састављен од три одељка: друштвени услови остваривања људских права; правни механизми заштите људских права; заштита људских права у правном поретку Републике Србије. Приметно је да се оваквом истраживачком линијом аутор налази на путу ка централном проблему, јер је претходно потребно да се потпуно овлада људским правима као теоријским простором за лоцирање грађанске непослушности. Таквим приступом оправдава се Контова методолошка концепција потребе да се друштвена појава у посматрању има адекватно контекстуирати уважавањем свих релевантних појава и друштвених чињеница, што доприноси објективности научног опсервирања одређених проблема. А у случају ове докторске дисертације, управо је нужно људска права довести у везу са друштвеном збиљом и факторима који, у смислу услова, утичу на њихово разумевање, што представља значајну теоријску подлогу за даље упуштање у проблеме грађанске непослушности. У назначеном смислу треба разумети и потребу овладавања нормативним и институционалним механизмима обезбеђивања људских права, јер ће се у случајевима недостајућих или неадекватних механизма стварати простор за оправданост појављивања грађанске непослушности.

Најобимнији, трећи део у структури докторске дисертације истовремено „гађа“ у централну суштину истраживања, јер је посвећен грађанској непослушности, те носи наслов *Грађанска непослушност – појмовно одређење*. Реч је о деветоделном мозаику: Термин грађанска непослушност, Појам грађанске непослушности, Грађанска непослушност у правној и политичкој теорији, Хенри

Дејвид Торо – непокорност као филозофија, Ролсова теорија правде, Махатма Ганди, Мартин Лутер Кинг, Изазови појмовног одређења, Одређење појма грађанске непослушности. Прво се открива термилошко порекло грађанске непослушности кроз појмовно путовање лингвистичким просторима, како би се зачело истраживање самог појма. У том смислу, извршена је теоријска анализа историзације развоја грађанске непослушности подробним и темељитим истраживањима знаменитих личности и догађаја, за које се може рећи да су родоначелници и пионири утемељивачи појма грађанске непослушности. Уважавајући специфичности посматраног појма, преламају се правне, политиколошке и социолошке анализе, као што се третирају и теоријске, али и практичне детерминанте грађанске непослушности. Јер, и први историјски забележени случај помена грађанске непослушности подстакнут је жељом да се заштити људско право на одређење и борба између фактичког стања, са једне и норми јавних власти са друге стране. Након Хенрија Дејвида Тореа, могућег родоначелника појма грађанске непослушности, хронолошки и логички пут води до Махатме Гандија као борца са посебном филозофијом грађанске непослушности. Анализа тог специфичног пута промена одлука јавних власти води и до објашњења специфичности једне средине, менталитета и културе на начин промена и формулисање борбе. Деловање Мартина Лутера Кинга пружа школским пример успешног деловања по формули грађанске непослушности. Заокружени ланац борбе за права Афроамериканаца на тлу Северне Америке приказује све фазе посматране и проучаване појаве. Додатно оправдање посматраних појмова је и у чињеничној дефицитарности истраживања ове појаве делимично на пољу политикологије, а свакако у пољу правно-теоријских научних истраживања и достигнућа.

2. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области

Уважавајући постојеће актуелно стање у научној области права, као и у ужој научној области теорија државе и права, Комисија сматра да нас то упућује на закључак да је предложена тема од значаја за развој науке. Научна мисао посвећена теорији државе и права у свом досадашњем развоју није у довољној мери обухватила проблемски круг грађанске непослушности и њеног довођења у узрочно-последичну везу са корпусом људских права. Јер, несумњиво је да постоје многобројне дилеме поводом везе коју је могуће успоставити између грађанске непослушности и остваривања људских права, због чега се и запажа заинтересованост не само правне, већ и политиколошке и социолошке науке за проблеме ове врсте.

Теоријски допринос докторске дисертације огледа се у корисности проучавања грађанске непослушности у оквиру правне теорије, чиме ће се оплеменити опус критичког деловања савремене правне теорије о овим питањима. Урађеном докторском дисертацијом и њеним резултатима успешно се допуњује недостајући теоријски простор правне науке која се, до сада, скромно упуштала у анализу савремених тенденција у односима између власти и грађана кроз призму грађанске непослушности и људских права. Тиме се даје подстицај даљим и још продубљенијим истраживањима области која за право још увек представља недовољно освојен истраживачки простор. Посебан практичан допринос дисертације огледа се и у закључним резултатима истраживања којима се даје

допринос развоју културе права у разноврсним процесима примене о домаћем правном поретку.

3. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Урађена докторска дисертација „Грађанска непослушност и остваривање људских права“ је резултат оригиналног научног рада кандидата Николе Ивковића. Приметна је оригиналност изнетих идеја, успостављеног хипотетичког оквира и утврђених закључака након спроведеног научног истраживања. Коришћење литерарних извора приликом истраживања засновано је на принципима академске честитости, што је додатно оставило простора за нашу тврдњу о оригиналности. Уважавајући досадашње резултате у научној области права, приметно је изношење изворно оригиналних научних ставова када је у питању однос између људских права и грађанске непослушности. Осим тога, инструментима правне науке бављење грађанском непослушношћу представља посебан новитет, а тиме и изазов за научне делатнике, што се показује и на примеру ове докторске дисертације. Нарочито је запажен новум у односу према питању о толеранности позитивно-правног поретка према грађанској непослушности, а која је условљена њеним политичким последицама, као што и успешност грађанске непослушности зависи од политичких последица које ће се рефлектовати на правни поредак. Провером досадашњих резултата истраживања грађанске непослушности у научној области права и ужој научној области теорија државе и права (као и у другим ужим научним областима које припадају правној науци), као и свестраном анализом урађене докторске дисертације, сматрамо да је неспорна оригиналност као обележје научног рада кандидата Николе Ивковића. Комисији је достављена и Оцена ментора о Извештају о провери оригиналности докторске дисертације, па се на основу достављеног Извештаја додатно потврђује оригиналност, с обзиром да је софтверском анализом антиплагијаризма утврђено да се у тексту докторске дисертације не појављује подударност са другим изворима литературе.

4. Преглед остварених резултата кандидата у одређеној научној области

Поред радова, којима се доказује испуњеност услова кандидата за одбрану докторске дисертације, кандидат је објавио и друге радове из уже научне области теорија државе и права:

- Н. Ивковић, Грађанска непослушност као тежња за правдом, Правна ријеч, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, бр 2016, стр. 161-175. Страни часопис
- Н. Ивковић, Систем заједнице у савременој уставној држави. *Гласник права*. [Онлајн изд.]. 2020, год. хі, бр. 2, стр. 65-80. ISSN 1821-4630. М52
- Н. Ивковић, Грађанска непослушност кроз призму Србије и Црне Горе. У: СОКОВИЋ, Снежана (ур.). *Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније*. [Књ. 8]. Крагујевац: Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, 2020. Стр. 167-177. М45
- Н. Ивковић, Елементи грађанске непослушности током пандемије COVID19. У: СОКОВИЋ, Снежана (ур.). *Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније*. [Књ. 9]. Крагујевац: Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, 2021. Стр. [191]-200. М45

- Н. Ивковић, Етика пружања адвокатских услуга. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ur.). *XXI век - век услуга и услужног права*. [Књ. 11]. Крагујевац: Правни факултет Универзитета, Институт за правне и друштвене науке, 2020. Стр. [475]-486. М44
- N. Ivković, Radbuch formula rights as basic for understanding fair trial, International scientific conference, Research approaches concept and policies, Ohrid, 2015. М31
- Н. Ивковић, Никола. Услуге Заштитника грађана у функцији заштите људских права. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ur.). *XXI век - век услуга и услужног права*. [Књ. 12]. Крагујевац: Правни факултет Универзитета, Институт за правне и друштвене науке, 2021. Стр. [313]-321. М44
- Н. Ивковић, Правничко образовање и правосудни систем Републике Србије. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ur.). *Услуге и владавина права : [зборник реферата са Међународног научног скупа одржаног 28. маја 2021. године, на Правном факултету у Крагујевцу]*. Крагујевац: Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, 2021. Стр. [799] - 812. М31
- Н. Ивковић Услуге Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ur.). *Садашњост и будућност услужног права*. Крагујевац: Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, 2022. Стр. 729-742. М44
- Н. Ивковић Студентско самоуправљање, Правни став, Регионално друштво правника „Шумадија“, год. 2 бр. 1/2017, Крагујевац, стр. 54-70. Некатегорисан часопис
- Н. Ивковић Политички комплекс Видовданског устава. У: ЂОРЂЕВИЋ, Срђан (ur.), ВУЧКОВИЋ, Јелена (ur.). *100 година од Видовданског устава = [One hundred] 100 years since the Vidovdan constitution*. Крагујевац: Правни факултет Универзитета, 2021. Стр. 367-382. М31
- С. Ђорђевић, Н. Ивковић, Тероризам као негација демократије и напад на уставно уређење, Безбедност, МУП Републике Србије, бр 2017, стр. М52
- С. Ђорђевић, Н. Ивковић, Босна и Херцеговина – уставна држава?, Зборник радова са научног скупа „Двадесет година Дејтонског мировног споразума“, Правни факултет Пале, 2015. стр. 278-295. М31

5. Оцена испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација „Грађанска непослушност и остваривање људских права“ из уже научне области теорија државе и права кандидата Николе Ивковића одговара обиму и квалитету у односу на пријављену тему. Садржина докторске дисертације, као и коришћени извори и литература, одговарају пројекту дисертације наведеном у пријави теме. Успостављене хипотезе на почетку истраживачког поступка проверене су током израде докторске дисертације и дати закључци тим поводом. Коришћена методологија је сагласна основним правилима научног истраживања и поступања.

Рад је подељен у пет целина, које су распоређене тако да представљају логичан след мисли о предмету истраживања. Приликом истраживања коришћен је велики број библиографских јединица (320), захваљујући којима је сваки аргумент,

који је кандидат навео, ваљано доказан мишљењима других теоретичара из области правних и других друштвених наука. Докторска дисертација је заснована на обимној и квалитетној литератури, захваљујући којој су изведени добри закључци. Следствено томе, докторска дисертација кандидата Николе Ивковића, у потпуности испуњава захтеве обима и квантитета у односу на пријављену тему.

6. Научни резултати докторске дисертације

Доследном провером успостављених хипотеза кроз методолошки прихватљиво спроведен истраживачки поступак, кандидат је успешно утврдио научно релевантне закључке; јасно и аргументовано их образложио и представио. Међу њима истичемо следеће:

Вековима исписана хронологија борбе за људска права показује да грађани својим деловањем помажу стварању бољег државно-правног система и доприносе достизању нивоа веће подударности између нормативног и фактичког.

Постоји нераскидива веза између људских права и грађанске непослушности. Динамизам односа између природног и позитивног права непосредно се интензивира појавом грађанске непослушности.

У савременом поретку грађанску непослушност не треба разумети као крајње средство за заштиту људских права, већ као једно од средстава у оквиру модерних друштвених промена.

Грађанска непослушност је средство и облик ограничавања државне власти и делује превентивно приликом корекције у односима између нормативног и фактичког поретка.

Толерантност позитивно-правног поретка према грађанској непослушности зависи од њених последица.

Универзално разумевање људских права обавезује на укључивање грађанске непослушности у процесе утицаја на друштвене и правне промене.

Класификација грађанске непослушности може се извршити на: политичку и правну, индивидуалну и колективну; религијску и нерелигијску. Критеријуми за представљене поделе су различити и понуђени у докторској дисертацији.

Инсистирање на политичком елементу као преовлађујућем у дефинисању појма грађанске непослушности смањује њен теоријски домет.

7. Примењивост резултата докторске дисертације у теорији и пракси

Резултати докторске дисертације "Грађанска непослушност и остваривање људских права" из уже научне области теорија државе и права кандидата Николе Ивковића су значајни и примењиви за ту, али и за друге уже научне области права (уставноправну, управноправну, кривичноправну...), као и за области из других друштвених наука (политикологија, социологија). Овом докторском дисертацијом фонд правне науке је обogaћен озбиљним новим научним извором, који ће послужити за даља правна, политиколошка и социолошка истраживања феномена друштва и друштвених промена. Осим тога, резултати спроведеног истраживања могу бити од значајне помоћи и релевантним правним институцијама за овладавање и разумевање грађанске непослушности у контексту реакције позитивно-правног поретка на њену појаву у фактичком поретку.

8. Начин презентовања резултата научној јавности

Резултати докторске дисертације „Грађанска непослушност и остваривање људских права“ из уже научне области теорија државе и права кандидата Николе Ивковића погодни су да буду презентовани научној јавности објављивањем реферата на научним скуповима, као и објављивањем радова у научним часописима.

Докторска дисертација испуњава и услове да, уз одређена прилагођавања, буде објављена и у форми научне монографије.

Докторска дисертација може бити коришћена и за едукацију, не само студената, већ и правних практичара, с обзиром на актуелност и прагматичност обрађених питања.

III ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА КОМИСИЈЕ

Комисија је једногласно усвојила оцену да докторска дисертација „Грађанска непослушност и остваривање људских права“ из уже научне области теорија државе и права кандидата Николе Ивковића испуњава услове за јавну одбрану.

IV ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу извршене анализе и оцене рада, Комисија сматра да докторска дисертација под називом „Грађанска непослушност и остваривање људских права“ из уже научне области теорија државе и права кандидата Николе Ивковића испуњава услове за јавну одбрану и предлаже Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да прихвати овај Извештај и одобри јавну одбрану докторске дисертације.

Крагујевац,
новембар 2022. године

КОМИСИЈА

Др Дејан Матић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу
ужа научна област теорија државе и права,
председник

др Јелена Вучковић, ванредна професорка
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу,
ужа уставноправна научна област, чланица

др Драгана Ћорић,
доценткиња Правног факултета
Универзитета у Новом Саду,
ужа теоријскоправна научна област

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ			
ПРИМЉЕНО: 46 11 2022			
Орг. јед.	Број	Печат	Вредност
	3640		

ОЦЕНА МЕНТОРА О ИЗВЕШТАЈУ О ПРОВЕРИ ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСКЕ
ДИСЕРТАЦИЈЕ ОДНОСНО ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

НАЗИВ ДИСЕРТАЦИЈЕ	"Грађанска непослушност и остваривање људских права"		
Кандидат	Никола Ивковић		
Ментор	проф. др Срђан Ђорђевић		
Датум пријема потпуног извештаја о провери оригиналности докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта	15.11.2022.		

Докторска дисертација "Грађанска непослушност и остваривање људских права" представља резултат рада докторанда Николе Ивковића. Испоштована су сва академска правила цитирања, навођење извора и представљен одговарајући списак литературе. Софтверска анализа антиплагијаризма показује да се у тексту докторске дисертације појављује 0% подударности.

Извршена провера докторске дисертације указује на оригиналност докторске дисертације, тако да се прописани поступак припреме за одбрану може наставити, што значи да се даје позитивна оцена.

Датум: 16.11.2022. године

ПОТПИС МЕНТОРА